



REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 772, Datë 11.02.2021

“Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun ku ushtrojnë veprimtarinë Subjektet Financiare Jobanka (SFJB)”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Znj. Leida MATJA	Zv/Kryetar
Z. Eduard YPI	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 11.02.2021, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Shqyrtimi i Raportit “Raporti i hetimit paraprak në tregun ku ushtrojnë veprimtarinë Subjektet Financiare Jobanka”

Baza Ligjore: Neni 9, neni 24, germa d), neni 26 dhe neni 43 i ligji nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

-Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

-Raportit të hetimit paraprak në tregun ku ushtrojnë veprimtarinë subjektet financiare jobanka

VËREN SE :

I. PROCEDURA E NDJEKUR

1. Autoriteti i Konkurrencës, bazuar në nenin 28 të ligjit nr.9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar, ka monitoruar tregun ku ushtrojnë veprimtarinë subjektet financiare jo bankë, tregun e kredisë, mikrokredisë, qirasë financiare, faktoringut, shërbimit të pagesave dhe transfertave dhe parasë elektronike, të cilat rezultuan me karakteristikat e një tregu të përqendruar.
2. Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 4 dhe 9 të ligjit nr.9121/2003, me vendimin nr.712, datë 08.10.2020 “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun ku ushtrojnë veprimtarinë subjektet financiare jo banka”, ka vendosur hapjen e procedurave të hetimit paraprak në tregun ku ushtrojnë veprimtarinë subjektet financiare jo banka.

II. ANALIZA E KONKURENCËS

II.1. Tregu përkatës

3. Tregu përkatës përfshin produktet që vlerësohen si të zëvendësueshme nga konsumatorët ose klientët e tjerë, për sa i përket karakteristikave, çmimit dhe funksionit të tyre dhe që ofrohen ose kërkohen nga ndërmarrjet në një zonë gjeografike me kushte të njëjta konkurrence, zonë kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese. Përkufizimi i tregut përkatës përfshin dy dimensione:
 - a. Tregun e produkteve.
 - b. Tregun gjeografik.
4. Tregu përkatës i produktit do të konsiderohet tregu ku ushtrojnë veprimtarinë subjektet financiare jo bankë: tregu i kredisë, mikrokredisë, qirasë financiare, faktoringut, shërbimi i pagesave dhe transfertave dhe parasë elektronike.
5. Tregu përkatës gjeografik do të konsiderohet tregu i brendshëm, pra territori i Republikës së Shqipërisë.
6. Bazuar në Udhëzimin “Për përcaktimin e tregut përkatës”, barrierat e hyrjes konsiderohen të gjitha pengesat që kufizojnë hyrjen e lirë në treg të një konkurenti potencial. Këto barrierat mund të jenë në formën e barrierave ligjore, rregullatore, licenca, barrierat ekonomike etj.
7. Në lidhje me barrierat në hyrje, nga ana e SFJB-ve kërkohet plotësimi i kriterëve financiarë dhe ligjorë për marrjen e licencës nga Banka e Shqipërisë, pra mund të themi se ka barrierat në hyrje.
8. Në lidhje me strukturën e tregut të SFJB, rezulton se gjatë periudhës hetimore:
 - Në tregun e kredihënies operojnë 8 SFJB: Ak Invest, Albanian Financial Institution, Agrokredit, Fondi Besa, Final, Microcredit Albania, NoA dhe Tranzit.
 - Në tregun e mikrokredise operojnë 6 SFJB: Agro & Social Fund, Capital Invest, Iute Credit Albania, Agro Partner, Kreda Finance, Micro Credit Risk.
 - Në tregun e faktoringut operojnë 8 SFJB: AK-Invest, Tranzit, Crimson Finance Fund Albania, Tirana Asset Partners (ish Albania Factoring Services), OMNI Factor, Tirana Factoring & Lease, Tirana Capital Trade, Albanian Financial Institution.
 - Në tregun e qirasë financiare operojnë 10 SFJB: Tranzit, Raiffeisen Leasing, Fin-al, Landeslease, Porche Leasing, Albania Leasing, Crimson Finance Fund Albania, MOGO Albania, Tirana Factoring & Lease, Albanian Financial Institution.
 - Në tregun e shërbimit të pagesave dhe transferimit të parave operojnë 9 SFJB: Unioni Financiar i Tiranës, AK-Invest, NoA, EasyPay, Posta Shqiptare, M-Pay, Kastrati, Pay & GO (ka operuar deri në 15.04.2020), RAEA Financial Services.
 - Në tregun e parasë elektronike operojnë 3 SFJB: Unioni Financiar i Tiranës, Easy Pay dhe Posta Shqiptare.

9. Në tregun e **kredihënies**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët përkatëse të tregut, konstatohet se ndërmarrja Fondi Besa SHA, ka ruajtur pjesë tregu në periudhën hetimore (viti 2018, viti 2019, 31 Gusht 2020), me mbi 60% të tregut dhe tregu është shumë i përqendruar. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjorë) nga ana e SFJB për licencim. Lidhur me rrjetin e shpërndarjes, vihet re se subjekti Fondi Besa SHA, është një ndërmarrje me një eksperiencë disa vjeçare në treg, duke arritur të zgjerojë rrjetin e shpërndarjes dhe duke pasur zyra në të gjithë territorin e RSH.
10. Për sa më sipër, duke marrë parasysh: strukturën e tregut, pjesën e tregut që zotëron, barrierat ligjore dhe ekonomike në hyrje, nivelin e konkurrencës aktuale si dhe zhvillimin e rrjetit të shpërndarjes, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, Fondi Besa SHA ka pozitë dominuese në tregun e kredisë.
11. Nga analiza e komisioneve dhe penaliteteve konstatohet se SFJB që operojnë në këtë treg, nuk aplikojnë komisione dhe penalitete në vlera të njëjta, shenjë e cila nuk tregon për një shkelje të mundshme të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003, por nga analiza e sjelljes në lidhje me normat e interesit vihet re se Fondi Besa SHA aplikon norma interesi të larta, që mund të jetë një shenjë për shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr.9121/2003.
12. Në tregun e **mikrokredisë**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët përkatëse të tregut, konstatohet se pjesa e tregut të ndërmarrjes Iute Credit Albania SHA, në periudhën hetimore, është mbi 60% të tregut dhe tregu është shumë i përqendruar. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjorë) nga ana e SFJB për licencim. Lidhur me rrjetin e shpërndarjes, vihet re se subjekti Iute Credit Albania SHA ka 6 pika të ofrimit të produktit në Tiranë dhe nga 1 pikë në qytetet Fier, Vlorë, Korçë, Berat, Shkodër, Durrës dhe Elbasan.
13. Për sa më sipër, duke marrë parasysh: strukturën e tregut, pjesën e tregut që zotëron, barrierat ligjore dhe ekonomike në hyrje, nivelin e konkurrencës aktuale si dhe zhvillimin e rrjetit të shpërndarjes, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, Iute Credit Albania SHA ka pozitë dominuese në tregun e mikrokredisë.
14. Në tregun e mikrokredisë vihet re se ka një lidhje vertikale me tregun e kredisë, pasi Fondi Besa SHA, i cili operon në tregun e kredisë dhe zotëron pozitë dominuese në këtë treg, zotëron 100% të ndërmarrjes Agro&Social Fund SHA, ndërmarrje e cila operon në tregun e mikrokredisë. Pavarësisht se Iute Credit Albania SHA ka pjesën më të lartë të tregut, aplikon norma interesi më të ulëta se Agro&Social Fund SHA, e cila aplikon norma më të larta interesi.
15. Nga analiza e interesave, komisioneve dhe penaliteteve konstatohet se SFJB që operojnë në këtë treg, nuk aplikojnë tarifa të njëjta. Iute Credit Albania SHA ka një maksimum komision procesimi (disbursimi) më të lartë se SFJB e tjera. Për sa më sipër, mund të evidentohen shenja të një shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr.9121/2003.

16. Në tregun e **faktoringut**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët e tregut të faktoringut konstatohen se ka ndryshime të pjesëve të tij. Tirana Factoring & Lease SHA zë pjesë të konsiderueshme në këtë treg, gjë që tregon se ka pozitë dominuese. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjorë) nga ana e SFJB për licencim.
17. Nga analiza e interesave rezulton se SFJB-të ofrojnë norma të ndryshme interesi për faktoringun për periudhën nën hetim. Nga analiza e komisioneve dhe penalteteve konstatohet se SFJB që operojnë në këtë treg, nuk aplikojnë komisione dhe penaltete në vlera të njëjta. Treguesit e përqendrimit të këtij tregu kanë vlera të larta dhe Tirana Factoring & Lease SHA aplikon norma të ulëta të interesit dhe komisioneve, shenjë që mund të përbëjë një shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr.9121/2003.
18. Në tregun e **qirasë financiare**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët përkatëse të tregut, konstatohet se Mogo Albania SHA për periudhën hetimore, ka rritur pjesën e saj të tregut deri në 45%, gjë që tregon se Mogo Albania SHA ka pozitë dominuese në këtë treg. SFJB në tregun e qirasë financiare nuk kanë patur qëndrueshmëri të pjesëve të tregut gjatë periudhës nën hetim. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjorë) nga ana e SFJB për licencim.
19. Nga analiza e komisioneve dhe penalteteve konstatohet se SFJB që operojnë në këtë treg, nuk aplikojnë komisione dhe penaltete në vlera të njëjta, shenjë e cila nuk tregon për një shkelje të mundshme të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003. Vihet re se Mogo Albania SHA ka aplikuar norma të ulëta interesi ndërmjet SFJB-ve që ushtrojnë aktivitetin e qirasë financiare dhe ka rritur pjesët e saj të tregut, shenjë e cila mund të përbëjë një shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr. 9121/2003.
20. Në tregun e **parasë elektronike**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët përkatëse të tregut të parasë elektronike, konstatohet se ndërmarrja Unioni Financiar i Tiranës SHA zë mbi 90% të tregut. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjorë) nga ana e SFJB për licencim. Lidhur me rrjetin e shpërndarjes, vihet re se Unioni Financiar i Tiranës SHA ka një rrjet të gjerë shpërndarje në treg, mbi 600 pika, në të cilat ofron shërbimet e saj. Është një ndërmarrje me një eksperiencë disa vjeçare në treg, duke arritur të zgjerojë rrjetin e shpërndarjes dhe duke pasur zyra në të gjithë territorin e RSH.
21. Për sa më sipër, duke marrë parasysh: strukturën e tregut, pjesën e tregut që zotëron, barrierat ligjore dhe ekonomike në hyrje, nivelin e konkurrencës aktuale si dhe zhvillimin e rrjetit të shpërndarjes, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, Unioni Financiar i Tiranës SHA ka pozitë dominuese në tregun e parasë elektronike.
22. Në tregun e **shërbimit të pagesave dhe transferimit të parave**. Nga vlerësimi, lidhur me strukturën dhe pjesët përkatëse të tregut të shërbimit të pagesave, transfertave ndërkombëtare dhe transfertave kombëtare, konstatohet se ndërmarrja Unioni Financiar i Tiranës SHA zë mbi 70% të tregut të pagesave dhe mbi 90% të tregut të

transfertave kombëtare dhe ndërkombëtare. Bazuar në kuadrin ligjor në fuqi, ka barriera për hyrësit e rinj (kriteret financiare dhe plotësimi i kriterëve ligjore) nga ana e SFJB për licencim. Lidhur me rrjetin e shpërndarjes, vihet re se Unioni Financiar i Tiranës SHA ka një rrjet të gjerë shpërndarje në treg mbi 600 pika në të cilat ofron shërbimet e saj, është një ndërmarrje me një eksperiencë disa vjeçare në treg, duke arritur të zgjerojë rrjetin e shpërndarjes dhe duke pasur zyra në gjithë territorin e RSH.

23. Për sa më sipër, duke marrë parasysh: strukturën e tregut, pjesën e tregut që zotëron, barrierat ligjore dhe ekonomike në hyrje, nivelin e konkurrencës aktuale si dhe zhvillimin e rrjetit të shpërndarjes, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, Unioni Financiar i Tiranës SHA ka pozitë dominuese në tregun e tregut të shërbimit të pagesave, transfertave ndërkombëtare dhe transfertave kombëtare.
24. Shërbimi i parasë elektronike është shërbim i lidhur me shërbimin e pagesave, pasi institucionet e parasë elektronike përveç emetimit të parasë elektronike mund të ushtrojnë të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave. Në lidhje me komisionet, konstatohet se SFJB nuk aplikojnë komisione në lidhje me kreditimin e llogarive të parasë elektronike. Ndërkohë, tregu i shërbimit të pagesave paraqitet shumë i përqendruar, me tendencë në rritje dhe vihen re marrëdhëniesh kontraktuale të SFJB me ndërmarrje të tjera në treg, lidhur me kryerjen e pagesave, nga ku mund të evidentohen shenja të cilat mund të përbëjnë shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr. 9121/2003.
25. Në tregun e shërbimit të pagesave, transfertave ndërkombëtare dhe transfertave kombëtare, ashtu edhe në tregun e parasë elektronike, vihet re se ka një lidhje vertikale mes UFT me Bankën Union pasi UFT, i cili operon në këtë treg dhe zotëron pozitë dominuese në këtë treg, zotëron 100% të Union Bank SHA, bankë e nivelit të dytë që operon në tregun bankar.
26. Referuar sa më sipër, treguesit e përqendrimit të këtij tregu kanë vlera të larta dhe lind dyshimi për sjellje të mundshme antikonkurrese të Fondi Besa SHA në tregun e kredisë, Iute Credit SHA në tregun e mikrokredisë, Tirana Factoring & Lease SHA në tregun e faktoringut, Mogo Albania SHA në tregun e qirasë financiare dhe Unioni Financiar i Tiranës SHA në tregun e shërbimit të pagesave dhe transferimit të parave (kombëtare dhe ndërkombëtare) dhe parasë elektronike, të cilat mund të çojnë në shkelje të mundshme të nenit 9 ligjit nr. 9121/2003.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në bazë të nenit 9, nenit 24, shkronja d), nenit 26 dhe nenit 43 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

- I. Hapjen e procedurës së hetimit të thelluar, për shkelje të mundshme të nenit 9 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar, ndaj ndërmarrjeve:
 - Fondi Besa SHA në tregun e kredisë;
 - Iute Credit Albania SHA në tregun e mikrokredisë;
 - Tirana Factoring & Lease SHA në tregun e faktoringut;
 - Mogo Albania SHA në tregun e qirasë financiare dhe
 - Unioni Financiar i Tiranës SHA në tregun e parasë elektronike, shërbimit të pagesave dhe transferimit të parave (kombëtare dhe ndërkombëtare).
- II. Hetimi i thelluar do të përfshijë periudhën kohore 1 janar 2018 deri 31 Dhjetor 2020.
- III. Raporti i hetimit të thelluar duhet të paraqitet në Komisionin e Konkurrencës jo më vonë se gjashtë (6) muaj nga marrja e këtij vendimi.
- IV. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS